

**Česká školní inspekce
Inspektorát v Kraji Vysočina**

INSPEKČNÍ ZPRÁVA

Čj. ČŠII-1507/19-J

Název	Gymnázium a Střední odborná škola, Moravské Budějovice, Tyršova 365
Sídlo	Tyršova 365, 676 02 Moravské Budějovice
E-mail	skola@gymsosmb.cz
IČ	60 418 427
Identifikátor	600 015 335
Právní forma	příspěvková organizace
Zastupující	Mgr. František Dubský
Zřizovatel	Kraj Vysočina
Místo inspekční činnosti	Tyršova 365, Moravské Budějovice
Termín inspekční činnosti	8. a 11.–13. 11. 2019

Inspekční činnost byla zahájena předložením pověření k inspekční činnosti.

Předmět inspekční činnosti

Zjišťování a hodnocení podmínek, průběhu a výsledků vzdělávání poskytovaného podle školních vzdělávacích programů v souladu s § 174 odst. 2 písm. b) zákona č. 561/2004 Sb., o předškolním, základním, středním, vyšším odborném a jiném vzdělávání (školský zákon), ve znění pozdějších předpisů. Zjišťování a hodnocení naplnění školních vzdělávacích programů a jejich souladu s právními předpisy a rámcovými vzdělávacími programy podle § 174 odst. 2 písm. c) školského zákona.

Charakteristika

Gymnázium a Střední odborná škola, Moravské Budějovice, Tyršova 365 (dále škola) vykonává v souladu se zápisem v rejstříku škol a školských zařízení činnost střední školy a školní jídelny-výdejny.

Ke dni inspekční činnosti vzdělávala škola 91 žáků v oboru vzdělání 79-41-K/41 Gymnázium, 49 žáků oboru vzdělání 68-43-M/01 Veřejnosprávní činnost a 52 žáků oboru vzdělání 75-41-M/01 Sociální činnost. Vzhledem k nejvyššímu povolenému počtu žáků je naplněnost školy 26 %. Počet žáků průběžně klesá, od minulé inspekční činnosti v roce 2013 se snížil téměř na polovinu. Od školního roku 2017/2018 již škola neposkytuje vzdělávání v dálkové formě. Od školního roku 2012/2013 se pro nedostatek uchazečů nepodařilo otevřít první ročník oboru vzdělání 79-41-K/61 Gymnázium, poslední žáci šestiletého gymnázia absolvovali ve školním roce 2017/2018.

Aktuálně škola eviduje osm žáků s potřebou podpůrných opatření 2.–5. stupně. Jeden žák byl školským poradenským zařízením identifikován jako mimořádně nadaný.

Stravování a ubytování žáků je zajištěno smluvně se Střední školou řemesel a služeb Moravské Budějovice.

Hodnocení podmínek vzdělávání

Řízení školy vychází ze školních akčních plánů a plánů činnosti na daný školní rok. Při jejich sestavování vychází škola z vlastních zkušeností a využívá i vnější evaluaci, např. vyhodnocení dotazníkového šetření externím subjektem. Úkoly jsou naplňovány částečně. Daří se např. rozvíjet účelnou spolupráci školy a zaměstnavatelů v oblasti zajišťování odborné praxe. Podařilo se podpořit kariérové poradenství pro žáky střední odborné školy. Pro nedostatek zájemců o studium se však nedaří realizovat vzdělávání dálkové a v šestiletém gymnáziu, přičemž tyto cíle nejsou realistické vzhledem k demografickému vývoji a aktuální poptávce po vzdělávání.

Dílejší řídicí kompetence jsou účelně delegovány. Kontrolní činnost je plánována, průběžně realizována a vyhodnocována. Přijatá opatření k pozdním příchodům žáků bylo úspěšné. Hospitační činnost ředitele školy a jeho zástupce prokázala malou pestrost výukových metod a forem u některých pedagogů. Zatím se nepodařilo uplatnit účinný mechanismus vedoucí ke zlepšení. Cíleně je prováděn monitoring kvality výchovně vzdělávací práce u začínajících učitelů a nastavován systém jejich podpory.

Pro plánování dalšího vzdělávání pedagogických pracovníků je účelně využíváno jejich sebehodnocení a závěrů osobních pohovorů. Vzdělávání je směřováno např. k rozvoji odborných kompetencí, specializovaných funkcí, zajištění maturitní zkoušky a ovládnání školního informačního systému. Vzhledem k hospitačním zjištěním vedení školy, ke zhlédnuté výuce v průběhu inspekční činnosti a plánovanému úkolu Podpora kompetencí k podnikavosti, iniciativě a kreativité (v aktuálním akčním plánu) chybí vzdělávání pedagogů v aktivizačních výukových metodách. Formy a metody výuky nejsou konzultovány na jednáních pedagogické rady a předmětových komisí, pro předávání zkušeností nejsou využívány vzájemné hospitace.

Materiální zázemí je průběžně inovováno tak, aby umožňovalo realizovat vzdělávání s využitím např. informačních technologií. S podporou projektů byla zřízena a vybavena tabletová učebna, pořízeny měřicí přístroje a knihovna 3D obrázků. Instalací nového serveru byly vytvořeny podmínky k lepšímu zabezpečení dat, zkvalitnění předávání informací směrem k žákům a zákonným zástupcům a efektivní evidenci docházky žáků.

Hodnocení průběhu vzdělávání

Hospitované hodiny byly vyučujícími organizovány s ohledem na stanovený cíl. Vzdělávací efekt byl však rozdílný v souvislosti s užitým stylem výuky. Obecně žáci gymnázia projevovali nižší aktivitu v důsledku převážně frontálního postupu s výkladem učitele oproti žákům střední odborné školy, jejichž výuka byla pestřejší. Projev žáků střední odborné školy byl spontánní, neobávali se dávat najevo své postoje. V některých případech však nebyla nastavena pravidla komunikace a žáci nerespektovali odpovědi svých spolužáků. V omezené míře bylo sledováno hodnocení okamžitých výkonů žáků i závěrečné shrnutí a zhodnocení hodin. Nízká míra využívání těchto zpětnovazebních mechanismů neposkytovala žákům a učitelům dostatek informací o pochopení probíraného učiva a aktuální úrovni dosažených kompetencí. Diferenciace učiva vzhledem k obtížnosti a s ohledem na studijní potenciál žáků byla malá. Ve většině hodin byla vhodně využita didaktická technika a pomůcky, což podpořilo názornost výuky.

Nejvýrazněji se pasivita žáků projevila v hodinách přírodovědných předmětů. Snaha o aktivizaci žáků byla v převládající frontální výuce převážně neúspěšná. Výuka byla výrazně zaměřena na encyklopedické znalosti. Přestože byla pomůckami a didaktickou technikou podporována názornost a vyučující uváděli probírané jevy do souvislostí s praktickým životem a ostatními předměty, reakce žáků byly minimální. Jejich činnost se omezovala na zápis do sešitu, nekladli otázky k výkladu ani nepřispívali vlastními zkušenostmi. Závěrečné hodnocení dosažení stanoveného cíle bylo zcela formální.

Ve sledovaných hodinách matematiky byla převažující frontální výuka vhodně doplňovaná samostatnou prací a částečně i prací ve dvojicích. Občas byla využita práce s chybou. Ne vždy vedl uvedený postup k aktivitě žáků. Žáci byli vedeni k logickému chápání vztahů a souvislostí, což u části cílové skupiny naráželo na nedostatečnou úroveň jejich schopností a dosavadních znalostí. Většina vyučujících uplatnila diferencovaný přístup s ohledem na vzdělávací možnosti jednotlivých žáků.

Ve vzdělávací oblasti jazyk a jazyková komunikace probíhala výuka aktivněji než ve společenských vědách. Zejména v hodinách cizích jazyků byla výuka interaktivní, žáci projevovali zájem a zapojovali se do nabízených činností. Vyučující účinně střídali metody a průběžně žáky hodnotili. Tímto způsobem proběhla zčásti i výuka českého jazyka, navíc s podařenou kooperací žáků ve skupině. V ostatních sledovaných hodinách probíhala frontální výuka s využitím řízeného rozhovoru nebo pasivním přijímáním informací žáky, což neumožňovalo rozvíjet dovednost porozumění textu a rozlišování důležitých a okrajových informací.

Výuka teoretických odborných předmětů ve střední odborné škole probíhala v podnětné pracovní atmosféře. Vždy bylo účelně využito souvislostí s praxí, výklad probíhal v součinnosti se žáky a s využitím jejich zkušeností. Žáci plnili samostatně praktické úkoly, vyučující průběžně kontrolovali jejich správnost a poskytovali individuální podporu v případě potřeby. Občas byli žáci vedeni ke spolupráci ve dvojici a prezentování společného výsledku. Ověřování a hodnocení dosažených kompetencí probíhalo např. rozborem výsledků písemného testu, ústním zkoušením, rozhovory se žáky a zadáváním problémových otázek. Sebehodnocení a vzájemné hodnocení žáků využíváno nebylo. Žáci nebyli dostatečně vedeni k souvislému a kultivovanému mluvnímu projevu.

Hodnocení výsledků vzdělávání

Výsledky vzdělávání jednotlivců, skupin žáků a tříd škola průběžně monitoruje a vyhodnocuje na jednáních předmětových komisí a pedagogické rady. Hodnocení se opírá

zejména o průběžnou klasifikaci, verbální a písemné projevy žáků v hodinách, seminární práce a případné soutěžní aktivity. Škola nevyužívá vlastní testování ani testování externím subjektem. Nadaní žáci jsou podporováni k účasti v soutěžích a olympiádách, někteří z nich dosáhli kvalitních umístění na krajské i vyšší úrovni.

Za stěžejní měřítko kvality poskytovaného vzdělávání považuje škola výsledky maturitních zkoušek. Stabilně vykazují žáci školy lepší výsledky v profilové části maturitní zkoušky než ve společné. Ve společné části maturitní zkoušky dosahují dlouhodobě lepších výsledků žáci gymnázia oproti žákům střední odborné školy. V porovnání s odpovídající skupinou oborů měli žáci gymnázia v posledních pěti letech vždy výsledky lepší než republikový průměr v cizím jazyce a většinou i v českém jazyce a matematice. Nadprůměrných výsledků v odpovídající skupině oborů dosáhli většinou i žáci střední odborné školy v českém jazyce. Průměrné či podprůměrné výsledky byly u žáků střední odborné školy často v cizím jazyce a nejčastěji v matematice.

Ve snaze zlepšit výsledky maturitních zkoušek přijala škola řadu opatření, např. posílení počtu vyučovacích hodin formou seminářů, zavedení individuálních konzultací a doučování. Přijatá opatření se projevila jako účinná u žáků gymnázia, u žáků střední odborné školy nepřinesla očekávané výsledky. Žáky se nedaří dostatečně motivovat k využívání nabízené pomoci. Vhodnou podporou pro úspěšné zvládnutí studia je zájmový kroužek obecných studijních předpokladů a pro žáky prvního ročníku aktivity zaměřené na metody učení. Přínosem pro úspěšné zvládnutí profilové části maturitní zkoušky je realizace zájmových kroužků (zaměřených např. na sociální poradenství, psychologii, přírodovědu, robotiku), olympiád, exkurzí, spolupráce s různými organizacemi (stacionáře, charitativní a dobrovolnické organizace, správní úřady). Motivace žáků je vhodně podporována využíváním spolupráce s absolventy a odborníky z praxe. Jednotnou strategii předcházení školní neúspěšnosti a podpory nadaným žákům však škola zpracovanou nemá.

Účelná organizace praktického vyučování, jasně nastavená pravidla spolupráce se zaměstnavateli a kontrola a vyhodnocování průběhu odborné praxe žáky a učiteli přinášejí kvalitní zpětnou vazbu o přínosu pro cílovou skupinu. Na základě zkušeností je okruh spolupracovníků průběžně měněn tak, aby bylo žákům umožněno v maximální možné míře procvičovat či získávat odborné kompetence.

Školní poradenské pracoviště zajišťuje na dobré úrovni kariérové poradenství a prevenci rizikových jevů. Žáci se seznamují s možnostmi svého dalšího pracovního uplatnění ve vyučovacích předmětech profesní informatika a sociální činnost. Na základě jejich studijního nebo profesního směřování je jim poskytována individuální podpora při výběru volitelného předmětu. V rámci nespécifické prevence se osvědčilo organizování adaptačních kurzů a různých volnočasových aktivit s cílem nasměrovat žáky ke smysluplnému trávení volného času. K závažnějšímu rizikovému chování dochází výjimečně. Škola se jím zabývá a přijímá účinná opatření. V loňském školním roce proběhl v jednom třídním kolektivu preventivní program realizovaný ve spolupráci s nízkoprahovým centrem. Kompetence předávání informací o žácích se speciálními vzdělávacími potřebami nejsou jednoznačně stanoveny, přesto učitelé s využitím různých zdrojů potřebné údaje o podpůrných opatřeních mají.

Organizací či spoluúčastí na různých akcích ve městě získávají žáci užitečné zkušenosti např. v oblasti sociální, sportovní, kulturní. Škola dobře funguje jako centrum celoživotního vzdělávání. Realizovala řadu vzdělávacích kurzů pro zájemce z řad veřejnosti včetně seniorů.

Závěry

Vývoj školy

- Trvale klesá počet zájemců o studium. V důsledku toho se ve škole již nevyučuje šestiletý obor gymnázia a není poskytována dálková forma vzdělávání v oborech středního odborného vzdělávání.

Silné stránky

- Efektivní spolupráce se zaměstnavateli v oblasti realizace odborné praxe, včetně získávání, vyhodnocování a využívání zpětné vazby o její kvalitě.

Slabé stránky a/nebo příležitosti ke zlepšení

- Aktivizační metody a formy výuky, příležitosti k rozvoji komunikačních dovedností, sebehodnocení a vzájemnému hodnocení žáků byly využívány v nedostatečné míře. Ve výuce přírodovědných předmětů docházelo k jejich využití naprosto výjimečně.
- V průběhu výuky byla málo uplatňována diferenciací obsahu učiva vzhledem k obtížnosti. V důsledku toho nejsou vždy využívány individuální předpoklady a studijní potenciál žáků.
- Ve středním odborném vzdělávání nejsou přijímána dostatečně účinná opatření ke zlepšování výsledků žáků ve společné části maturitní zkoušky.
- Některé stanové cíle a úkoly jsou formální a jejich uskutečnění není reálné vzhledem k aktuálním podmínkám, což vede k nenaplnění školního akčního plánu.

Doporučení pro zlepšení činnosti školy

- Využívat ve výuce metody a formy, které povedou k aktivizaci žáků, jejich efektivního zapojení do vzdělávacího procesu a k rozvoji požadovaných kompetencí (komunikačních, kooperativních, k řešení problémů, k sebereflexi atd.). Diferencovat výuku vzhledem k obtížnosti učiva.
- Zařadit do dalšího vzdělávání pedagogických pracovníků proškolení v aktivizačních metodách a formách výuky, předávat si příklady dobré praxe např. formou vzájemných hospitací.
- Systematicky vyhodnocovat vývoj průběžných výsledků vzdělávání žáků a přijímat včas adekvátní opatření k jejich zlepšování.
- Zdokonalit a sjednotit vnitřní systém předávání informací o poskytování podpůrných opatření žákům.
- Stanovovat si reálné cíle, oprostít se od formalismu, zaměřit se na monitoring kvality výuky.

Stanovení lhůty

Česká školní inspekce v souladu s § 175 odst. 1 školského zákona ukládá řediteli školy ve lhůtě do 30 dnů odstranit nedostatky zjištěné při inspekční činnosti a ve stejné lhůtě písemně informovat Českou školní inspekci, jak byly nedostatky odstraněny a jaká byla přijata opatření.

Zprávu zašlete na adresu Česká školní inspekce, Inspektorát v Kraji Vysočina, Zborovská 3, 586 01 Jihlava, případně prostřednictvím datové schránky (g7zais9), nebo na e-podatelnu csi.j@csicr.cz s připojením elektronického podpisu.

Seznam dokladů, o které se inspekční zjištění opírají

1. Výpis z rejstříku škol a školských zařízení, ze dne 21. 10. 2019
2. Jmenování na vedoucí pracovní místo ředitele, s účinností od 1. 8. 2016, ze dne 25. 7. 2016
3. Osvědčení o absolvování Studia pro ředitele škol a školských zařízení, čj. JI 62/2017, ze dne 24. 5. 2017
4. Školní vzdělávací program ŠVP_SČ_SM 304/2015, s platností od 1. 9. 2015
5. Školní vzdělávací program ŠVP_SČ_SM 348/2018, s platností od 1. 9. 2018
6. Školní vzdělávací program ŠVP_VSČ_SM 303/2015, s platností od 1. 9. 2015
7. Školní vzdělávací program ŠVP_VSČ_SM 347/2018, s platností od 1. 9. 2018
8. Školní řád, s účinností od 25. 5. 2018
9. Plán činnosti gymnázia a SOŠ na školní rok 2019/2020, bez data vyhotovení
10. Školní akční plán rozvoje vzdělávání na období 2017 až 2019, září 2017
11. Školní akční plán rozvoje vzdělávání na období 2019 až 2021/2022, březen 2019
12. Krizový plán, bez data vyhotovení
13. Minimální preventivní program, 2019/2020 – plán práce metodika prevence, bez data vyhotovení
14. Plán práce výchovné poradkyně pro školní rok 2019/2020, ze dne 12. 9. 2019
15. Školní program pedagogicko-psychologického poradenství, s platností od 1. 10. 2019
16. Výroční zpráva o činnosti školy za školní rok 2018/2019
17. Záписy z provozních porad a z jednání pedagogických rad, školní rok 2018/2019 a 2019/2020
18. Zprávy z třídních schůzek, školní rok 2018/2019
19. Čtvrtletní zprávy třídních učitelů, školní rok 2018/2019
20. Rozvrhy tříd, školní rok 2019/2020
21. Třídní knihy, školní rok 2018/2019 a 2019/2020
22. Dokumentace žáků se speciálními vzdělávacími potřebami
23. Doklady o dosaženém vzdělání pedagogických pracovníků
24. Kniha úrazů, vedená od 29. 12. 1978
25. Zápis o ústním jednání s ředitelem školy, ze dne 13. 11. 2019

Poučení

Podle § 174 odst. 11 školského zákona může ředitel školy podat připomínky k obsahu inspekční zprávy České školní inspekci, a to do 14 dnů po jejím převzetí. Případné připomínky zašlete na adresu, Česká školní inspekce, Inspektorát v Kraji Vysočina, Zborovská 3, 586 01 Jihlava, případně prostřednictvím datové schránky (g7zais9), nebo na e-podatelnu csi.j@csicr.cz s připojením elektronického podpisu, a to k rukám ředitelky inspektorátu.

Inspekční zprávu společně s připomínkami a stanoviskem České školní inspekce k jejich obsahu zasílá Česká školní inspekce zřizovateli a školské radě. Inspekční zpráva včetně připomínek je veřejná a je uložena po dobu 10 let ve škole nebo školském zařízení, jichž se týká, a v místně příslušném inspektorátu České školní inspekce. Zároveň je inspekční zpráva zveřejněna na webových stránkách České školní inspekce a v informačním systému InspIS PORTÁL.

Složení inspekčního týmu a datum vyhotovení inspekční zprávy

Mgr. Ludmila Dobalová, školní inspektorka,
vedoucí inspekčního týmu

Ludmila Dobalová v. r.

Mgr. Stanislav Novotný, školní inspektor

Stanislav Novotný v. r.

Hana Štefánková, školní inspektorka

Hana Štefánková v. r.

Ing. Hana Vejvodová, kontrolní pracovnice

Hana Vejvodová v. r.

V Jihlavě 25. 11. 2019

Datum a podpis ředitele školy potvrzující projednání a převzetí inspekční zprávy

Mgr. František Dubský,
ředitel školy

František Dubský v. r.

V Moravských Budějovicích 5. 12. 2019